

Bijlage – beleidsprogramma circulair textiel 2020 - 2025

Opbouw beleidsprogramma

Met dit beleidsprogramma zet ik het beleid rond circulair textiel voor de komende jaren uiteen. Het is belangrijk dat dit beleid en de ambities aansluiten bij de praktijk. Daarom zijn de maatregelen in samenwerking met de partners uit de textielketen tot stand gekomen. Een belangrijke bijdrage is geleverd door de brancheorganisaties Modint en INretail¹, die een sectorplan onder de titel *Op weg naar een circulaire keten* hebben geschreven. Met dat plan formuleren de brancheverenigingen hun ambities om te verduurzamen. Ik ben blij met deze ambities en ik ben de brancheverenigingen erkentelijk dat we in overleg de ambities nog verder hebben kunnen verhogen.

In dit stuk ga ik verder, zoals toegezegd in het AO Circulaire Economie op 11 april 2019, in op de brief van de VHT over de inzameling van textiel. Bij deze brief zijn ook de rapporten gevoegd van het onderzoek naar kledinglabels, het onderzoek naar *fast fashion* en de rapportage van FFACT over in Nederland ingezameld en geïmporteerd ingezameld textiel. In dit beleidsprogramma komen elementen uit het sectorplan van de brancheverenigingen aan de orde, alsmede de Visie circulair textiel van de samenwerkende publieke partijen die verantwoordelijk zijn voor de gescheiden inzameling van huishoudelijk textiel. Ook wordt het op 11 maart jongstleden gelanceerde actieplan circulaire economie van de Europese Commissie op punten aangehaald.² Ten slotte ga ik in dit beleidsprogramma in op de raakvlakken met het beleidsterrein Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, met name op internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO), impact in productielanden en sociaalmaatschappelijke thema's in de textielketen.

Het beleidsprogramma is opgebouwd langs drie lijnen, die over de verschillende fases in de keten gaan. Lijn I gaat over de ontwerp- en productiefase, lijn II over de gebruiksfase en lijn III over de afdankfase.

I – Ontwerp en productiefase: naar duurzame producten

De halvering van de ecologische voetafdruk van de textielsector moet voor een groot deel gebeuren in de ontwerp- en productiefase. Het gebruiken van duurzaam en gerecycled materiaal speelt daarbij een belangrijke rol. Het is goed om te vernemen dat de brancheorganisaties het gebruik van 100 procent duurzame materialen in 2050 ambiëren, met een zo groot mogelijk percentage gerecycled materiaal.³ Het zou in 2025 mogelijk moeten zijn om het percentage gerecyclede en duurzame materialen in nieuwe textielproducten op gemiddeld 25 procent te stellen (daaronder versta ik: recycleat van gebruikt (post-consumer) textiel).

Om circulair ontwerp en productie te stimuleren wordt uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor textiel ingevoerd. Met de voorgenomen Denim Deal laat de denimindustrie zien wat er bij koplopers al op grote schaal mogelijk is. Hieronder informeer ik u over de UPV, de Denim Deal, het onderzoek naar kledinglabels, de mogelijkheid voor een keurmerk en transparantie over het productieproces.

Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid

Voor textiel wordt een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) ingevoerd. De Europese Commissie kondigt in haar actieplan circulaire economie aan dat zij de bevordering van sorteren, hergebruiken en recyclen van textiel gaat stimuleren door regelgevingsmaatregelen zoals UPV. Ook op nationaal niveau werken we een UPV-systeem uit.

UPV betekent dat de producent (degene die het product op de Nederlandse markt brengt) verantwoordelijk wordt gemaakt voor zijn product gedurende de hele levenscyclus van het product, inclusief de afdankfase. Onder de nieuwe Kaderrichtlijn Afvalstoffen is het mogelijk om –

¹ VGT en INretail zijn per 1 januari 2020 samengegaan in INretail.

² Over het standpunt van het kabinet over het actieplan van de Europese Commissie wordt uw Kamer binnenkort geïnformeerd via het BNC-fiche.

³ INretail, Modint en VGT, *Op weg naar een circulaire keten. Sectorplan Nederlandse kleding- en textielsector*, september 2019, p. 14.

indien de producentenverantwoordelijkheid collectief wordt opgepakt – de tarieven die producenten moeten betalen, te bepalen op basis van onder meer duurzaamheid, repareerbaarheid, herbruikbaarheid en recycleerbaarheid en de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen. Hoe duurzamer geproduceerd, hoe lager het tarief. Deze tariefdifferentiatie geeft producenten een belangrijke prikkel om duurzaam te ondernemen.

Het is positief dat de brancheorganisaties Modint en INretail aangeven dat zij bereid zijn een UPV-systeem uit te werken. De brancheorganisaties van de textielsector geven de voorkeur aan een vrijwillige UPV die algemeen verbindend wordt verklaard (AVV). Het is zaak om producenten in de gelegenheid te stellen zelf textiel in te zamelen, bijvoorbeeld in kledingwinkels, zodat zij onafhankelijk van gemeenten verantwoordelijkheid kunnen nemen voor hun product in de afdankfase. Voor dat onderdeel is een algemene maatregel van bestuur (AMvB) nodig.

Om het tijdpad dat nodig is voor het tot stand komen van een goed werkend UPV-systeem te verkorten, laat ik parallel aan het traject van de brancheorganisaties onderzoek doen naar haalbare doelstellingen op het gebied van in ieder geval preventie, hergebruik en recycling van textiel, de kosten en (gedifferentieerde) tarieven, de verantwoordelijkheden in het speelveld en een mogelijke fasering zoals een voortschrijdende normstelling. Dit helpt bij de nadere invulling van een UPV en het biedt tevens basis om – als een vrijwillige UPV onvoldoende of onvoldoende snel tot stand komt – alsnog tot een volledige wettelijke regeling (via een AMvB) te komen. Zoals aangegeven aan het begin van deze brief, heeft de huidige situatie rond het coronavirus negatieve gevolgen, ook voor de brancheorganisaties en de textielsector in het geheel. Als het noodzakelijk is, houden we daar rekening mee in het tijdpad voor de uitwerking van de UPV. Het hiervoor genoemde onderzoek is daar behulpzaam bij.

In het voorjaar van 2021 – wanneer uw Kamer wordt geïnformeerd over de voortgang van het beleidsprogramma- zal ik, mede gebaseerd op een voorstel daartoe van de brancheorganisaties, een voorstel voor een UPV voor textiel doen.

Door deze maatregel hoop ik een verandering in gang te zetten in de richting van structureel duurzamere en fatsoenlijke productie. Dat vergt niet alleen een verandering in Nederland, maar ook in productielanden. Het doel is om daar uiteindelijk alleen nog schone en duurzame fabrieken te hebben, die ook zoveel mogelijk gerecyclede vezels gebruiken. Hierdoor worden niet alleen grondstoffen bespaard, maar kan ook het onnodig gebruik van water, energie en chemicaliën worden teruggedrongen. Het is niet de bedoeling dat deze schone en duurzame fabrieken naar de EU exporteren en de minder schone en duurzame fabrieken produceren voor andere regio's of de lokale markt in productielanden. Samenwerking met en eigenaarschap van lokale overheden, producenten, vakbonden en maatschappelijke organisaties is daarom van groot belang om te zorgen dat deze verandering naar schoon en duurzaam produceren in productielanden ingebed raakt. Nederland steunt via IFC, het IMVO-convenant duurzame kleding en textiel, IDH en Solidaridad activiteiten gericht op schoner en duurzamer produceren. De ministeries van IenW en BZ werken samen in het Valuing Water Initiative (VWI). De textielsector is een stevige water gebruiker en –vervuiler, wat extra druk legt op bedrijven, milieu en mensen. Het VWI werkt samen met frontrunners uit de textielsector aan betere besluitvorming over watergebruik.

Tevens ga ik verder in gesprek met de Europese Commissie over de mogelijkheid om het systeem van UPV uit te breiden naar het sociale domein. Veel post-consumer textiel wordt bijvoorbeeld geëxporteerd naar productielanden om gesorteerd en/of verwerkt te worden. In verschillende landen gebeurt dit onder onveilige omstandigheden of met behulp van kinderarbeid. Door de huidige doelen uit de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen te koppelen aan de Kaderrichtlijn Afvalstoffen, zou het mogelijk moeten worden voor bedrijven om in de toekomst via UPV niet alleen te sturen op een circulaire textielketen, maar ook op verbetering van arbeidsomstandigheden, waaronder het uitbannen van kinderarbeid en het betalen van leefbaar loon.

Denim Deal

De denimindustrie – relatief groot in Nederland – heeft de ambitie om voorop te lopen in het gebruik van gerecyclede katoenvezels in de productie van nieuwe denim kledingstukken. In dit

kader ben ik van plan ambitieuze afspraken maken met de denim-sector waarbij het gebruik van 'post-consumer gerecyclede denim' in de productie van nieuwe spijkerbroeken verder wordt gestimuleerd. Het streven is om deze Denim Deal later dit jaar te ondertekenen met relevante partners uit de denimketen. Daarbij zijn naar verwachting ook buitenlandse wevers en spinners betrokken. Het is van belang deze lokale producenten, evenals maatschappelijke en overheidspartijen, bij deze deal te betrekken om tot duurzame impact in productielanden te komen. Een analyse van de Denim-keten door Circle Economy zal inzicht geven in de effecten van de transitie op ontwikkelingslanden en is naar verwachting in de zomer afgerond. Deze informatie wordt meegenomen in het vormgeven van de Denim Deal. De ervaringen die worden opgedaan met de Denim Deal kunnen inspireren om ook in andere delen van de kledingindustrie nadere afspraken te maken.

Onderzoek naar kledinglabels en mogelijkheden voor een keurmerk

Ik heb, mede naar aanleiding van een motie van de leden Dik-Faber (CU) en van Eijs (D66)⁴, onderzoek laten doen naar de nauwkeurigheid van kledinglabels (labels aan de kleding waarop de samenstelling van het kledingstuk is weergegeven). Hieronder worden de mogelijke gevolgen van onnauwkeurige labels uiteengezet en maatregelen voorgesteld waarmee dit vraagstuk kan worden aangepakt.

Uit een steekproefanalyse van 7.454 afgedankte kledingstukken met een leesbaar en valide label blijkt het volgende. Bij de kledingstukken met meervoudige vezelsamenstelling is 59 procent van de labels nauwkeurig, 41 procent niet (daarvan wijkt 21 procent af en 20 procent wijkt zeer sterk af). Bij enkelvoudige vezelsamenstelling is 77 procent nauwkeurig en 23 procent onnauwkeurig. Als mogelijke oorzaken van deze onnauwkeurigheid draagt onderzoeksbureau Circle Economy aan dat het kan gaan om onbewuste onnauwkeurigheid door de complexe textielproductieketen of om bewuste onnauwkeurigheid met een financieel oogmerk.

Voor de recycling vormen onnauwkeurige kledinglabels gelukkig geen probleem, want de meeste recyclers geven in het onderzoek aan dat zij niet uitgaan van de labels bij het vaststellen van de grondstof voor hun recyclingsproces. De – Europeesrechtelijk verplichte - aanwezigheid van het label zelf is wel een belemmering voor de recycling. Dit komt doordat het label vaak uit een andere grondstof bestaat dan het kledingstuk zelf. Het label moet dan eerst worden verwijderd voordat er kan worden gerecycled. Dit neemt niet weg, dat meer transparantie wenselijk is.

Ik ga hierover in gesprek met de sector en bied tevens dit rapport aan de Europese Commissie aan. In het kader van productbeleid en een gelijk speelveld binnen de interne markt is het passender om op Europees niveau maatregelen te nemen. Voorop staat voor mij dat de productketen transparanter moet worden. In dit traject neem ik de ervaringen mee die zijn opgedaan in het IMVO-convenant Duurzame Kleding en Textiel. Binnen het convenant geeft een groot aantal bedrijven al inzicht in hun productieproces en de effecten daarvan op mensenrechten, dierenwelzijn en milieu. Daarbij wil ik de komende jaren bij bedrijven meer aandacht vragen voor de activiteiten op het gebied van het terugdringen van de ecologische voetafdruk in de keten.

De regelgeving over kledinglabels is vastgelegd in de Europese textielverordening (1007/2011). In deze verordening worden geharmoniseerde voorwaarden gesteld aan het labelen van kleding, bijvoorbeeld met wasvoorschriften. Met de motie van de leden Van Eijs (D66) en Dik-Faber (CU) is de regering verzocht te onderzoeken hoe een labelsysteem voor kleding over de milieu-impact tijdens de verkoop laagdrempelig een bijdrage kan leveren aan de circulaire economie.⁵

Consumenten hebben er recht op te weten wat de samenstelling is van de kleding die ze aanschaffen en onder welke arbeidsomstandigheden de kleding is gemaakt. Dat stelt hen beter in staat duurzame keuzes te maken en het kan onder bedrijven een extra stimulans zijn voor een 'race to the top'. Ik heb de wenselijkheid van een keurmerk bij de Europese Commissie onder de aandacht gebracht en zal dit ook in komende gesprekken blijven doen. Op Europees niveau wordt nagedacht over minimumeisen voor duurzaamheidsetiketten/-logo's. Op dit moment zijn

⁴ Kamerstuk 35 000 XII, nr. 52.

⁵ Kamerstuk 32 852, nr. 90.

keurmerken, zoals bijvoorbeeld de door Duitsland geïnitieerde Groene Knoop, nog niet van adequaat niveau om hun beloftes waar te maken. Op lange termijn kunnen keurmerken een oplossing bieden, maar er moeten nog stappen worden gemaakt om dat niveau te bereiken. Nederland zal zich in Europees verband inspannen voor betere informatie voor consumenten, zowel voor milieu- als sociale aspecten.

Herziening IMVO-beleid en beleidscoherentie

De IMVO-convenanten, waaronder het convenant Duurzame kleding en textiel, worden op dit moment geëvalueerd, als onderdeel van het project 'IMVO-maatregelen in perspectief'. Dit project is gestart om – in lijn met het regeerakkoord – te bezien of, en zo ja welke, dwingende maatregelen op het gebied van IMVO genomen kunnen worden. De minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking heeft uw Kamer geïnformeerd over de voortgang van dit project in de Kamerbrief van 21 februari 2020.⁶ Door beide ministeries wordt er zorg voor gedragen dat de initiatieven uit deze brief en de herziening van het IMVO-beleid elkaar complementeren.

II. Aanschaf- en gebruiksfase: naar verantwoord gebruik

Consumenten, zoals wij allen, kunnen grote invloed uitoefenen door wat we kopen, of niet kopen, en hoe we voor onze kleding zorgen. Nederlanders kopen ieder jaar gemiddeld twintig kledingstukken en zes paar schoenen. Minder nieuwe kleding kopen scheelt tonnen CO₂-emissies. Als bijvoorbeeld iedereen in dit land drie nieuwe kledingstukken per jaar minder koopt, wordt ongeveer 57 kg CO₂-uitstoot bespaard. Voor heel Nederland komt die besparing op 970 kiloton CO₂ uit.⁷ En als er nieuwe kleding wordt aangeschaft, zou het hierboven genoemde keurmerk kunnen helpen bij het maken van duurzame keuzes. Het Rijk kan het goede voorbeeld geven.

Voorbeeldrol Rijk

Het Rijk heeft een voorbeeldrol, ook als het gaat om circulair inkopen. Het Rijk heeft zichzelf tot doel gesteld om vanaf 2022 bedrijfskleding in te kopen met minimaal 10 procent post-consumer recycled content. Vanaf 2025 wordt deze ambitie verhoogd naar 25 procent.

Fast fashion

Consumptiegedrag heeft grote effecten op het systeem van de textielketen en gevolgen voor de sociale en ecologische omstandigheden. Met name *fast fashion* – het fenomeen waarbij de hoeveelheid en omloopsnelheid van kleding toeneemt, terwijl de kwaliteit en de gebruiksduur en –intensiteit ervan afneemt – heeft grote, negatieve gevolgen voor het milieu. Mede naar aanleiding van de motie Dik-Faber en Van Eijs⁸ heb ik onderzoek hiernaar laten doen. Adviesbureau K+V concludeert dat *fast fashion* wordt gebruikt als term voor alle snelle productielijnen, zonder dat dit iets hoeft te zeggen over de kwaliteit van de kleding en adviseert daarom in te zetten op algemene maatregelen tegen de verspilling en vervuiling die gemoeid gaan met kleding. Daartoe definiëren de onderzoekers een breed scala aan handelingsperspectieven voor zowel consumenten, producenten als de overheid.

Consumenten zijn zich veelal niet bewust van het effect van hun aankoopgedrag. Het is dan ook belangrijk om consumentenbewustwording over kleding te vergroten, zodat mensen overwogen keuzes kunnen maken bij aanschaf en gebruik. Dit jaar laat ik mogelijke gedragsinterventies in kaart brengen en financieer ik een op consumenten gerichte communicatiecampagne. Daarnaast ben ik voornemens de Dutch Sustainable Fashion Week de komende jaren te blijven ondersteunen in haar missie om te inspireren en bewustwording over duurzame mode te vergroten.

Verder is het nodig om prikkels die leiden tot overproductie van kleding te keren. Consumenten bestellen steeds vaker kleding via webshops, soms meerdere maten van eenzelfde artikel om deze vervolgens kosteloos retour te zenden. Dit veroorzaakt toenemende vervoersstromen en draagt bij aan de onverkochte kledingvoorraad van kledingbedrijven. Dit vind ik een ongewenste ontwikkeling. Daarom zal ik mijn zorgen hierover uiten bij de staatssecretaris van Economische

⁶ Kamerstuk 26 486, nr. 323.

⁷ Bron: Milieu Centraal.

⁸ Kamerstuk 35 000 XII, nr. 52.

Zaken en Klimaat, die verantwoordelijk is voor het consumentenbeleid. Ik wil met haar bespreken wat de mogelijkheden zijn om de negatieve effecten van deze ontwikkelingen te mitigeren.

E-commerce

De E-commerce-sector (onder meer via de brancheorganisatie thuiswinkel.org) werkt zelf ook al aan verduurzaming. Vanuit de Transitieagenda Consumptiegoederen zijn pilots opgezet om te onderzoeken wat de efficiëntste verpakking is en hoe verpakkingen het best weer ingezameld kunnen worden en door de vraag te stimuleren naar efficiëntere bezorging met vermindering van de CO-uitstoot. In lijn met de motie Kröger wordt op meerdere fronten gewerkt aan het verminderen van mogelijkheden om retourgoederen te vernietigen.⁹ De Europese Commissie heeft aangekondigd met regelgeving te komen om de vernietiging van onverkochte, duurzame goederen te verbieden. Zo'n verbod vind ik wenselijk, omdat het bijdraagt aan het tegengaan van eventuele vernietiging. Een Europees verbod is bovendien veel krachtiger en effectiever dan een nationaal verbod.

Veel webwinkels zijn al bezig met digitale of andere hulpmiddelen om klanten minder terug te laten sturen (bijvoorbeeld via *virtual reality* en andere digitale hulpmiddelen, zoals de mogelijkheid om kleding op het scherm te beoordelen op 'past het, staat het'). Een expertgroep van merken, webwinkels, 'gewone' winkels en producenten komt dit najaar met verbetervoorstellen voor vermindering van retouren.

Het is lastig om eventuele vernietiging van teruggestuurde spullen in kaart te brengen, omdat bedrijven niet snel geneigd zullen zijn te erkennen dat hier sprake van is. Eerder onderzoek leverde geen informatie op. Daarom is gestart met een nader onderzoek, toegespitst op in eerste instantie de textielketen, om in beeld te brengen welke interventie nodig is om vernietiging van goederen tegen te gaan (op verschillende plekken in de keten, bijvoorbeeld ook vanuit voorraad en bij afvalstromen). Rond de zomer verwacht ik de uitkomsten van het onderzoek. Ik zal uw Kamer hierover informeren. Daarbij zal ik ook kijken naar voorbeelden van wat andere landen doen op dit vlak, of hoe gezamenlijk kan of moet worden opgetrokken.

Microplastics uit textiel

Ongeveer 45 procent van de kleding in Nederland bestaat uit synthetische (plastic) vezels, met name polyester, polyamide en acryl. Door slijtage van synthetische kleding tijdens het produceren, dragen en wassen ontstaan microplasticvezels. Het overgrote deel hiervan ontstaat tijdens het wassen, maar microplasticvezels komen ook vrij in de lucht tijdens de productie en het dragen van kleding. Gelukkig verwijderen rioolwaterzuiveringsinstallaties al 50 tot 90 procent van deze microplasticvezels, sommige studies schatten dit zelfs op 87 tot 99 procent.¹⁰ De resterende vezels eindigen na filtratie evenwel in het oppervlaktewater.

Het RIVM heeft voor deze bron van microplastics onderzocht welke mogelijke maatregelen genomen kunnen worden om de hoeveelheid microplastics te verminderen die via kleding in het milieu terecht komt.¹¹ Het instituut heeft daarbij gekeken naar handelingsperspectieven voor alle partijen in de keten: textiel- en kledingproductie en retail, consumenten, witgoedfabrikanten, wasmiddelproducenten, rioolwaterzuivering en overheden. Dit is noodzakelijk, omdat er niet één sluitende maatregel is te nemen die zorgt dat zich geen microplasticvezels meer naar het milieu verspreiden. Daarom ben ik in overleg met deze stakeholders om gezamenlijk tot een aanpak van microplastics uit textiel te komen, waarin ieder vanuit zijn verantwoordelijkheid een bijdrage levert. Ik verwacht u hier eind dit jaar nader over te kunnen informeren. Via Milieu Centraal informeer ik consumenten over microplastics uit textiel en wat zij hier zelf aan kunnen doen.

De Europese commissie heeft in het nieuwe actieplan circulaire economie aangegeven met concrete maatregelen te komen om microplastics tegen te gaan en daarbij ook aandacht te hebben voor microplastics uit textiel. Een van de mogelijke manieren om emissies van microplastics uit

⁹ Kamerstuk 32 852, nr. 67. De motie roept de regering op om te onderzoeken hoeveel bruikbare goederen/producten in Nederland worden vernietigd en de Tweede Kamer tevens te informeren over de mogelijkheden om maatregelen te nemen.

¹⁰ Rezenia et al, 2018.

¹¹ Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 'Microplasticvezels uit kleding Achtergrondrapport mogelijke maatregelen', 2019.

textiel te verminderen is het plaatsen van wasmachinefilters. Er zijn diverse commerciële filters in ontwikkeling, maar het gebruik hiervan is afhankelijk van de bereidheid van consumenten om die te installeren. Ik ben van mening dat dit soort maatregelen het effectiefst zijn op Europees niveau, vanwege de marktgrootte en het belang van een gelijk speelveld. De regelgeving voor wasmachines en drogers onder de Ecodesign richtlijn wordt in 2025 herzien. De Europese Commissie gaat bij die herziening onderzoeken of het stellen van nieuwe eisen om de hoeveelheid microplastics in de waterafvoer te verminderen (bijvoorbeeld door middel van filters), mogelijk en effectief is. Ik volg deze ontwikkelingen op de voet. Daarnaast roep ik de Commissie op in hun textielstrategie aandacht te besteden aan microplastics, omdat ook de (materiaal)keuzes die worden gemaakt in het ontwerpproces van garen en textiel, effect hebben op de mate van microvezelverlies.

III – Afdankfase – naar meer en betere inzameling en recycling

In een circulaire textielketen wordt al het afgedankte textiel ingezameld en zo hoogwaardig mogelijk hergebruikt of gerecycled. Op dit moment wordt in Nederland ongeveer 45 procent van het textiel gescheiden ingezameld en wordt daarvan 53 procent hergebruikt en 33 procent gerecycled. In 2025 moet – op basis van de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen – textiel gescheiden worden ingezameld in heel Europa.

Voor 2025 is de ambitie om 30 procent van de totale grondstoffen, materialen en producten die op de Nederlandse markt worden gebracht na inzameling – als direct hergebruik niet meer mogelijk is – te recyclen waarna de vezels opnieuw als recycleaat wordt toegepast in nieuwe (textiel)producten. In 2030 zou dit 50 procent kunnen zijn. Op basis van het onderzoek naar de UPV voor textiel kan de recycle doelstelling worden bijgesteld en/of nader uitgewerkt (bijvoorbeeld in percentages hoogwaardige en laagwaardige recycling).

Ik zal mij er samen met de Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking voor inzetten dat deze ambitie gepaard gaat met aandacht voor de arbeidsomstandigheden in de recyclingindustrie in ontwikkelingslanden. Daarnaast zijn duizenden banen in de formele en informele sector afhankelijk van de export van textiel naar productielanden. Nederland streeft er naar dat deze banen in het buitenland behouden blijven.

Inzameling textiel

Zowel de brief van de VHT als de Visie Circulair Textiel stellen dat gescheiden inzameling en recycling bij huishoudens onder de meeste van de huidige gewonnen tenders niet meer kostendekkend kunnen worden uitgevoerd.¹² Enerzijds houdt dit verband met verslechterde afzetmogelijkheden van textiel voor hergebruik en het gebrek aan recyclecapaciteit en afzetmogelijkheden voor gerecycled textiel en de vraag naar textielvezels in nieuw textiel in Nederland en Europa. Anderzijds is een deel van textiel van steeds slechtere kwaliteit en raakt het textiel onbruikbaar door vervuiling door afval en vocht in textielcontainers.

Gemeenten zijn in het verleden begonnen met het aanbesteden van de inzameling van kleding en textiel, omdat diverse partijen (veelal goede-doelen-organisaties) graag voor de ingezamelde kleding wilden betalen. Door de afnemende opbrengsten voor de opkopen partijen, is een discrepantie ontstaan tussen de tarieven die gemeenten rekenen en de daadwerkelijke opbrengsten in de keten. Dit wordt ook wel aangeduid als de 'weeffout' in de inzameling en verwerking van afgedankte kleding en textiel. Ik besteed hier aandacht aan in het huishoudelijk afval beleid. Het verbeteren van de kwaliteit van GFT en Textiel is één van de speerpunten van het Uitvoeringsprogramma VANG-Huishoudelijk afval. Uit een verkenning naar deze deelstromen bleek vorig jaar dat de kwantiteit steeg, maar de kwaliteit achterbleef. Daarom slaan Rijkswaterstaat, de NVRD en de Vereniging Afvalbedrijven de handen ineen om de kwaliteit van deze deelstromen te verbeteren. De projecten in het aanvalsplan beslaan de gehele keten: van burgers en inzamelaars

¹² Vereniging Herwinning Textiel, *Branche luidt noodklok; Textielrecycling lijdt onder toename vervuiling en verlies aan kwaliteit*, 15 juli 2019, p. 2, CirkelWaarde - AVU, ROVA, Circulus-Berkel -, NVRD, Rd4, MidWaste, OMRIN, Twente Milieu, Metropool Regio Amsterdam, Gemeente Amsterdam, Gemeente Utrecht, MidWaste, Zaanstad, HVC, *Visie Circulair Textiel: Onze publieke visie op een circulaire textielketen*, februari 2020, p. 4.

tot verwerkers. De projecten hebben als doel zowel de kwantiteit als de kwaliteit van de deelstromen te stimuleren. Hierbij is ook aandacht voor de aanbesteding van textielinzameling door gemeenten, zowel op het vlak van kwaliteit van inzameling als de realistische kosten en opbrengsten daarvan.

Overigens zullen producenten door middel van de UPV ook verantwoordelijkheid gaan dragen voor de kosten (en dus kwaliteit) van de inzameling, sortering en recycling van textiel. Sommige retailers lopen daarop vooruit door zelf textiel in te zamelen.

Recycling textiel

De brancheorganisaties geven aan dat de businesscase voor gerecycled textiel nog onvoldoende van de grond komt. Daarbij komt dat vanaf 2025 textiel – op basis van de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen - gescheiden moet worden ingezameld. Deze ontwikkeling maakt de noodzaak tot voldoende recyclecapaciteit nog groter. Daarbij is het van belang dat deze ontwikkelingen leiden tot een fatsoenlijk recyclingsysteem van schone productie en goede arbeidsomstandigheden, zowel in Nederland als elders.

Naast mechanische recycling heeft chemische recycling veel potentie om de textielrecycling te bevorderen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan chemische recycling van polyester (PET), maar ook van katoen via een innovatief proces waarbij de vezels worden omgezet in cellulose. Om te ontdekken wat ervoor nodig is om de innovaties op te schalen en wellicht nieuwe aan te boren, laat ik een zogenaamde technische innovatiesysteem-analyse uitvoeren. Ook heeft de Dutch Circular Textile Valley (DCTV) een belangrijke rol om initiatieven verder te helpen en regionale samenwerking tussen overheden en bedrijven en tussen bedrijven in de keten te versterken.

Om de recycling verder op gang te brengen laat ik een mogelijke recycledoelstelling voor de in te voeren UPV voor textiel onderzoeken. Hierbij laat ik ook onderzoeken of een fasering in de tijd mogelijk is, waarbij zowel het totale percentage gerecycled textiel als het aandeel hoogwaardig oploopt. Tot slot zet ik me in Europa in voor producteisen op het gebied van textiel om onder meer zo het aandeel gerecycled textiel in nieuwe producten – en daarmee de vraag naar gerecycled textiel - te vergroten. Dit is in lijn met de aangehouden motie Dik-Faber (CU) en Von Martels (CDA) waarin de regering wordt verzocht om, in overleg met de sector per stof een passend en haalbaar percentage recycelaat in kleding verplicht te stellen.

Europese Textielstrategie en Europese samenwerking

Ik ben blij met aankondiging van de Europese Commissie van een alomvattende en ambitieuze strategie voor textiel en het aangekondigde duurzaamheidskader met producteisen en de aanpak van gevaarlijke stoffen in textiel. Tijdens de plenaire behandeling van de Implementatiewet wijziging EU-kaderrichtlijn afvalstoffen op 10 maart jongstleden, heb ik u toegezegd terug te komen op het gebruik van PFAS in textiel. Per 1 november 2020 wordt de restrictie op het gebruik van CMR stoffen onder REACH van kracht. Daarmee wordt het gebruik beperkt van stoffen die kankerverwekkend of schadelijk voor het nageslacht zijn in onder meer kleding en schoeisel. Zoals ik u eerder heb gemeld, ben ik in samenwerking met een aantal andere landen gestart met het voorwerk voor een brede restrictie die beoogt alle toepassingen en producten met PFAS te verbieden, behalve de essentiële toepassingen. Ik verwacht dat dit in 2025 zal leiden tot de eerste verboden. Ook de UPV voor textiel kan bijdragen in het terugdringen van gevaarlijke stoffen in textiel, zoals PFAS.

De Europese Textielstrategie, die in 2021 wordt verwacht, is een grote drijvende kracht, ook voor het beleid op nationaal niveau. Ik wil verkennen of er vooruitlopend daarop andere vormen van Europese samenwerking mogelijk zijn, bijvoorbeeld naar analogie van het recent gesloten Europese Plastic Pact. Daarbij moet echter worden onderkend dat ook voortgang in dit soort samenwerking door Corona onder druk staat.